

ת"פ 44290/01/12 - מדינת ישראל נגד עמיד בלעום, איימן בלעום

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 44290-01-12 מדינת ישראל נ' בלעום ואח'
בפני כב' השופטת הדסה נאור

מדינת ישראל	בעניין:
ע"י ב"כ עו"ד עמרי אבודרם	המאשימה
נגד	
1. עמיד בלעום	
2. איימן בלעום	
ע"י ב"כ עו"ד דוד זילברמן	הנאשמים

הכרעת דין לנאשם 1

1. נגד הנאשם 1 וחברו - קרוב משפחתו, נאשם 2, הוגש כתב אישום המייחס להם עבירה של ניסיון גניבת רכב, על פי סעיף 413ב ביחד עם סעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

על פי עובדות כתב האישום, ניסו הנאשמים, בתאריך 2.4.2011 בשעה 15:30 לערך לגנוב רכב פולקסווגן גטה מ.ר. 5570173 (להלן: "**הרכב**") השייך ליונתן גולד (להלן: "**המתלונן**"), מחניון ווהל בבר אילן, לאחר שהרכב נגנב מהמתלונן קודם לכן, בין התאריכים 1.4.2011 בשעה 13:00 ועד לתאריך 2.4.2011 בשעה 9:00.

על פי המתואר בעובדות כתב האישום הגיעו שני הנאשמים במועד הנטען למקום חנייתו של הרכב, כאשר נאשם 1 נהג ברכב ההובלה (להלן: "**הרכב האחר**"). בהגיעם למקום ירד נאשם 2 מהרכב האחר ונכנס אל תוך הרכב הגנוב, בעודו מחזיק כפפות בידיו.

מעשה העבירה הופסק על ידי אנשי חברת איתוראן, אשר חיכו במקום ותפסו את נאשם 2, בעוד נאשם 1 ניסה להימלט מהמקום ברכב האחר.

2. נאשם 2 הודה בהזדמנות הראשונה במיוחס לו, הורשע בעבירה של ניסיון לגניבת רכב ודינו נגזר.

באותו מעמד הודה נאשם 1 שאמנם הסיע את נאשם 2 ברכב האחר למקום חניית הרכב, אך זאת לבקשת נאשם 2, וכפר בעובדות הקושרות אותו לביצוע העבירה של ניסיון לגניבת רכב בטענה שלא ידע לאיזו מטרה רצה נאשם 2 להגיע למקום, ולא היה לו קשר לרכב או לניסיון לבצע עבירה ברכב.

נוכח כפירתו נקבע התיק לשמיעת ראיות.

עמוד 1

3. לאחר שמיעת ארבעה עדי תביעה, בהם נציג חברת איתורן, שהשתתף בתצפית ומארב על הרכב, צילם את הגעת הנאשמים למקום ואת מעשיהם שם, והשתתף בעיכובו של נאשם 2 עד הגעת המשטרה למקום האירוע, חזר בו נאשם 1 מכפירתו והודה בכל עובדות כתב האישום, לרבות בעובדה שהביא את נאשם 2 למקום, לבקשתו של האחרון בידיעה שהוא הולך לגנוב רכב, ולמעט בעובדה כי הרכב האחר, עליו נהג ועמו הביא את נאשם 2 למקום, נועד לשמש כ"רכב הובלה".

בד בבד עם הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום, בהסתייגות המצוינת לעיל, העלה ב"כ הנאשם את הטענה כי בעבירה של סיוע לניסיון לגניבת רכב עסקין ואילו המאשימה התמידה בעמדתה כי אין בעובדה בה לא הודה הנאשם כדי להוציאו מגדר מבצע העבירה של ניסיון לגניבת רכב, בצוותא עם נאשם 2, כמיוחס לו בפרק הוראות החיקוק שבכתב האישום.

גדר המחלוקת בין הצדדים היא, אפוא, בשאלה אם העובדות שבכתב האישום, בהן הודה הנאשם, מגבשות נגדו עבירה של ניסיון לגניבת רכב, כ"מבצע בצוותא" או עבירה של סיוע לניסיון לגניבת רכב, כ"מסייע" לנאשם 2 בניסיונו לגנוב את הרכב.

4. כדי להכריע במחלוקת שנפלה בין הצדדים יש לשרטט את קווי ההבחנה בין מסייע למבצע בצוותא. פסה"ד המוביל בסוגיה זו ניתן על ידי כב' הנשיא א' ברק והשופטים ת' אור ומ' חשין בע"פ 4497/93, 4389/93 - יוסי בן עזרא מרדכי ואח' נ' מדינת ישראל ואח' (פד"י נ(3), 239, בעמ' 256-257) [להלן: "**הלכת מרדכי**"].

את הדילמה בהבחנה בין ההגדרות היטיב לבטא, בדרכו הצוירית, כב' השופט מ' חשין:

"השוואת הגדרות זו אל זו תלמדנו עד כמה דומים הם המבצע בצוותא והמסייע; למצער עד מה ניתן לראותם - בחלקם - כמו היו תאומים [...] ההבדל בניסוחים הוא כה דק - דק מן הדק - עד שדומה על הקורא כי הוטל עליו לפענח כתב חידה מני קדם. ואמנם: נעמיד מבצע בצוותא ומסייע מכאן ומכאן, וידענו כי משתרע ביניהם 'תחום אפור' שספק אם נמשך הוא אל מרכז הכבידה של ראשון או של אחרון:"
וממשיך כב' השופט חשין ומצטט מתוך ע"פ 4188/93, לוי ואח' נ' מ":
"... 'תחום אפור' זה שבין 'מבצע' (עברין עיקרי) לבין 'מסייע' מעמיד לבית המשפט מרחב מחייה לתזוזות - מכאן לכאן ומכאן לכאן - ולעתים יש שאותו אדם עצמו יכול שיהיה גם 'מבצע' גם 'מסייע' [...] (ההבחנה בין השניים) הינה קשה עד בלתי אפשרי"

כב' השופט ברק מנסה, בהלכת מרדכי ובהמשך בע"פ 2813/95, פלוני נ' מ"י (פד"י נא(3), 388) [להלן: "**הלכת פלוני**"], בדרכו השכלתנית, בפרשנות משפטית חדה וברורה, לעשות את ההבחנה המתבקשת בין שני בעלי התפקידים בביצוע העבירה: "המבצע בצוותא" - שהינו שותף ישיר - ו-"המסייע" - שהינו שותף עקיף.

לצורך קביעת מעמדו של השותף לביצוע העבירה, כשותף ישיר או עקיף, בוחן כב' השופט ברק את חלקו עמוד 2

בביצועה, על פי מבחן הקרבה למבצע העיקרי, שבמהותו נשען על מבחן השליטה הפונקציונאלית על העשייה העבריינית, התפתחותה ועל פי מידת תרומתו של השותף להתהוות העבירה.

המבחן מבוסס הן על בחינת חלקו של הצד לביצועה של העבירה, במילוי היסוד העובדתי של ביצוע העבירה, והן על היסוד הנפשי של השותף בביצועה של העבירה, אותה הוא מבצע יחד עם צדדים נוספים.

וכך סיכם כב' הנשיא ברק, בהרחבה, בהלכת פלוניס את המבחנים שהותו על ידו בהלכת מרדכי, להבחנה בין "מבצע בצוותא" ל"מסייע", כצדדים לביצוע עבירה: כשהוא פותח בניתוח היסודות הנדרשים לקביעה כי צד לעבירה הינו שותף ישיר כ"מבצע בצוותא" הוא שב ומדגיש כי:

"בראש הדירוג של הצדדים לעבירה רבת משתתפים עומדים המבצעים בצוותא. הם השותפים הראשיים בביצוע העבירה. השותפות ביניהם מתבטאת בכך שהם נטלו חלק בביצוע העבירה כמבצעים ישירים. הם משמשים גוף אחד לביצוע המשימה העבריינית". (הלכת פלוניס, עמ' 402)

כאן מצטט כב' השופט ברק את המתווה שקבע בהלכת מרדכי, לקביעה כי צד לעבירה הינו "מבצע בצוותא":

"השוני בין המבצע בצוותא לבין המסייע מתבטא בכך שהמבצעים בצוותא משמשים גוף אחד לביצוע המשימה העבריינית. כולם עבריינים ראשיים. האחריות של אחד מהם היא ישירה. כל אחד מהם נוטל חלק בביצוע העיקרי של העבירה. תרומתו של כל אחד מהמבצעים בצוותא היא 'פנימית'. כל אחד מהם הוא חלק מהמשימה העבריינית עצמה..."

ומרחיב כב' הנשיא א' ברק ומוסיף, בהתייחסו לדרישה, לקיום היסודות העובדתי והנפשי של העבירה המתבצעת, מהמבצע בצוותא שבעבירה:

"מבחינת היסוד הנפשי, נדרש, כי לכל אחד מהמבצעים בצוותא יהא היסוד הנפשי של העבירה שאותה הם מבצעים. כן נדרש כי הם יהיו מודעים לכך שהם פועלים בצוותא. מבחינת היסוד העובדתי לא נדרש כי כל אחד מהמבצעים בצוותא יבצע בעצמו את כל היסודות העובדתיים של העבירה". (שם, עמ' 402)

לעומת "המבצע בצוותא", שהינו, כאמור, שותף ישיר, "המסייע" הינו שותף עקיף ומשני וכך בוחן כב' הנשיא את מעמדו של "המסייע":

"המסייע [...] הוא מצוי מחוץ למעגל הפנימי של הביצוע. הוא גורם חיצוני [...] תרומתו מתבטאת בכך שהוא מסייע (במעשה או במחדל) ביצירת התנאים לביצוע העבירה על ידי העברין העיקרי. תרומתו היא בגדר 'אמצעי עזר' (פיזי או נפשי) [...] המסייע תורם תרומה לביצוע העבירה, שהיא 'מחוץ' לביצוע הישיר, אם כי היא מסייעת לו". (הלכת פלוניס, עמ' 402)

בהבדל מ"המבצע בצוותא" שבידיו השליטה הפונקציונאלית-מהותית, יחד עם המבצעים בצוותא האחרים על

העשייה העבריינית, "המסייע" אינו מחליט על הביצוע ואין הוא שולט על הביצוע "אין הוא אדון לביצוע. הוא מבצע מעשי עזר הנפרדים מביצוע העבירה על ידי העבריין העיקרי, ושיש בהם 'כדי לאפשר את הביצוע, להקל עליו או לאבטח אותו'..." (הלכת מרדכי, עמ' 251).

5. בבואי ליישם את ההלכה הקובעת את ההבחנה בין "מבצע בצוותא" ל"מסייע", לצורך הכרעה בשאלה השנויה במחלוקת, עליי לבחון את הראיות, כפי שהוכחו לפניי, חלקן במסגרת העדויות שנשמעו בבית המשפט וחלקן בהתבסס על חומר ראיות שהוגש בהסכמת הצדדים ובהינתן שהנאשם לא העיד ולא יישב את הסתירות בן גרסתו במשטרה לעובדות בהן הודה בסופו של יום בבית המשפט.

הראיות הישירות הקושרות את הנאשם לביצוע מעשה העבירה, הכוללות גם את העובדות בהן הודה ואת הנצפה בסרט הווידאו, הן:

- א. הסעת נאשם 2 למקום האירוע בידיעה שבכוונת האחרון לגנוב את הרכב.
- ב. העמדת הרכב האחר במקום חנייה מוסדר בחניון, בסמוך ובמקביל למקום חניית הרכב.
- ג. מסירת הכפפות ודבר מה נוסף לידי נאשם 2, לאחר שהאחרון ירד מהרכב האחר.
- ד. המתנה בחניון עד לאחר שנאשם 2 נכנס לרכב ויציאה מהירה מהחניון רק בזמן שנציג איתורן רץ לכיוון נאשם 2, שכבר ישב בתוך הרכב.
- ה. גרסת הנאשם בחקירתו במשטרה ובמהלך העימות עם נאשם 2 - הכחשה גורפת לטענה שהגיע עם רכב הטרנזיט שלו למקום האירוע עם נאשם 2 ושלילה מוחלטת של היכרות עם נאשם 2, גם כשהאחרון הטיח בו במהלך העימות, שהוא חברו וקרוב משפחתו.

העובדות המנויות לעיל, מצביעות נסיבתית על כך שהנאשם ונאשם 2 פעלו כגוף אחד לביצוע המשימה העבריינית וכי תרומתו של הנאשם, כמבצע בצוותא להשגת המטרה המשותפת היא 'פנימית' ולא 'מחוץ' לביצוע הישיר כ'אמצעי עזר' המתבטא בהסעה גרידא של נאשם 2 למקום, כפי שניסה בא כוח הנאשם לטעון.

לו אכן היה מדובר בתרומה חיצונית בלבד לביצוע העבירה, שהיא בגדר 'אמצעי עזר', ניתן היה לצפות שהנאשם יגיע עם נאשם 2 למקום, יעצור, יאפשר לנאשם 2 לרדת מהרכב ויעזוב מיד את המקום.

אך, כאמור, תמונת הראיות, הנסמכת גם על צילומי ווידאו שצולמו על ידי נציג איתורן, מצביעה על כך שהנאשם נותר לשבת ולהמתין בתוך הרכב עמו הגיעו, בשעה שנאשם 2 עשה את דרכו מהרכב האחר לכיוון הרכב ושהה במקום עד שהאחרון נכנס לתוך הרכב. רק כשהבחין באנשי איתורן רצים לעבר הרכב והיושב בתוכו - נאשם 2 - מיהר לעזוב את המקום.

אמנם הימצאות צד לעבירה בזירת האירוע אינה תנאי לקביעה כי הוא "מבצע בצוותא" ואפשר אף לראות במי שאינו נוכח במקום ההתרחשות כ"מבצע בצוותא" אם נטל חלק, קרי: מילא תפקיד בביצוע העבירה, אך עצם

הנוכחות במקום הביצוע "מהווה ראיה נסיבתית למעורבות בביצוע" (ראה י. קדמי, על הדין בפלילים, חלק ראשון, התשס"ה 2004, עמ' 365)

על משמעותה של נוכחות צד לעבירה בזירת האירוע התייחס כב' השופט פוגלמן בע"פ 9631/09, מ"י נ. חרבוש:

"ההתבוננות על התנהגותם של המעורבים כ"מכלול" מתחקה גם אחר מידת היחס והזיקה שבין המעורבים השונים בפעילות ההכמנה. זיקה כאמור נדרשת לשם גיבוש התכנון והעשייה המשותפים הנחוצים לשם הוכחת החזקה בצוואת, וקיומה מספקת אינדיקציה למעורבות במעשה העברייני. לעניין זה ייאמר כי ניסיון החיים מלמד שעבריינים אינם נוהגים להתיר למי שאינם נוטלים עימם חלק בעת ביצוע עבירה לנכוח בזירת הפשע, שמא תוכלנה רשויות התביעה להשתמש בהם בעתיד כבעדים פוטנציאליים" (מול פסקה 23 בעמ' 15, פורסם בנבו, 9.6.10)

וכפי שנמצאו למדים בדברי כב' השופט י. קדמי בע"פ 3006/96, מטיאס נ. מ"י:

"נסיון החיים מלמד, כי מבצעי עבירה - ובמיוחד עבירה חמורה - אינם מזמינים "משקיפים" לארוח להם לחברה בעת ביצועה של עבירה; וכל עוד לא מוכח אחרת - רשאי בית המשפט לראות ב"נוכחות" כאמור, בסיס לקביעת אחריות לביצוע העבירה" (פורסם בנבו 9.6.10 בעמ' 9).

ראיה נסיבתית משמעותית נוספת הינה מסירת הכפפות ודבר מה נוסף לידי נאשם 2 לאחר שהאחרון ירד מהרכב האחר.

נציג חברת איתורן סיפר בעדותו כי מספר שניות לאחר שהנאשם החנה את הרכב האחר (רכב הטרנזיט) במקביל לרכב הגנוב ירד מתוכו נאשם 2 **"ניגש לנהג של הטרנזיט קיבל ממנו כפפות ועוד דבר מה שחור, [...]** את הכפפות ראיתי בבירור".

פרט זה ניתן לראות גם **בצילום הווידאו** שצילם העד.

רס"מ שחר אורן, סייר במשטרת מסובים רשם דו"ח פעולה ולפיו לאחר מעצרו של נאשם 2 הגיע מז"פ למקום ותפס זוג כפפות שהיו ברכב ואינן שייכות לבעל הרכב.

בעל הרכב, יונתן גולד, העיד שזוג הכפפות השחורות שנמצאו ברכב על ידי המשטרה אינן שלו.

הנאשם, כאמור, הרחיק עצמו במשטרה מזירת האירוע ומכאן שלא נתן כל גרסה לטענה כי נראה מוסר את הכפפות לנאשם 2 ולהימצאותן ברכב.

ב"כ הנאשם בסיכומיו אישר למעשה את העובדות עד כאן, קרי: כי הנאשם מסר לידי נאשם 2 את הכפפות שנמצאו ברכב ומסר גרסה - אותה הנאשם עצמו לא העלה אף לא במעמד הודאתו בעובדות כתב האישום, בהסתייגויות שצוינו לעיל - שיש בה לטעמו כדי ללמד שהנאשם היה רק במעמד של מסייע.

על פי גרסה זו, מסירת הטלפון הנייד והכפפות לנאשם 2 מחוץ לרכב מלמדת שהנאשם 2 השאיר את הדברים מתוך שכחה או רשלנות ברכב והנאשם אך העביר לו את ששייך לו. נאשם 2 לא לבש את הכפפות, לא כשקיבלן ולא כשנכנס לרכב הגנוב. הוא לא התכוון להשתמש בהן ולא היה לו צורך בהן. לטענת ב"כ הכפפות נמסרו לנאשם 2 מבלי שלנאשם 1 הייתה ידיעה מה עומד הנאשם 2 לעשות.

מעבר לכך שגרסה זו לא נמסרה בשום שלב על ידי הנאשם, ניתן ללמוד דווקא מההתכחשות של נאשם 2 בחקירתו במשטרה, שהוגשה בהסכמה, שהכפפות שנמצאו ברכב הובאו על ידו, כי לא מדובר בכפפות תמימות וכי היה להן תפקיד בביצוע העבירה לשמה נכנס לתוך הרכב.

לא מדובר בכפפות כפריט לבוש, לא מבחינת תנאי מזג האוויר במועד ביצוע העבירה ולא על פי גרסת נאשם 2, כאמור לעיל, וסביר אם כן כי הם נועדו לשמש כפריט מסייע לביצוע העבירה.

הניסיון להציג גרסה תמימה של מסירת חפצים של מה בכך לנאשם 2, שנשכחו על ידו כביכול ברכב הטרנזיט, כשהנאשם מודע, על פי הודאתו, שהנאשם הולך לבצע עבירה של גניבת רכב ומוסר לו זוג כפפות, שמטבען יכולות לשמש גם כאמצעי בביצוע עבירת הגניבה לשם טשטוש זהות המצבע, נועד לכישלון.

6. **לסיכום**, ממכלול הראיות הנסיבותיות עולה כי מעורבותו של הנאשם בביצוע העבירה הייתה במעגל הפנימי של ביצוע העבירה ולא של מסייע בלבד.

השתתפותו של הנאשם בחניון, לאחר שתמך עצמו בנהיגה אחורנית לתוך מקום חנייה והמתנתו ליציאת נאשם 2 מהחניון עם הרכב הגנוב, יחד עם מסירת הכפפות לנאשם 2, יציאתו החפוזה מהחנייה לאחר שהבחין באנשי איתורן רצים לתפוס את נאשם 2 שכבר ישב בתוך הרכב וגרסתו השקרית במשטרה, תוך הרחקתו מהמקום ומהיכרות עם נאשם 2, מצביעות באופן מובהק על היותו בעל אינטרס משותף עם נאשם 2 בהצלחת מבצע גניבת הרכב.

לאור כל האמור לעיל אני קובעת כי הנאשם ביצע בצוותא עם נאשם 2 את העבירה של ניסיון לגניבת רכב ולא רק סייע לו בביצוע העבירה.

התוצאה היא שאני מרשיעה את הנאשם בביצוע עבירה של ניסיון לגניבת רכב, על פי סעיף 413ב ביחד עם סעיף 25 לחוק העונשין.

ניתנה היום, ה' ניסן תשע"ה , 25 מרץ 2015, במעמד הצדדים